

**CENTAR ZA PROMICANJE SOCIJALNOG
NAUKA CRKVE**

Poštovane dame i gospodo, sudionice i sudionici 'Simpozija socijalnih etičara', Zagreb 2000. U ime 'Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve', Hrvatske biskupske konferencije, jednog od organizatora, srdačno vas pozdravljam na otvaranju ovoga međunarodnog simpozija koji se održava u Zagrebu. Simpozij se održava u Hrvatskoj, jednoj od srednjoeuropskih zemalja, koja želi što prije postati punopravnim članom Europske unije. Simpozij je bilo moguće organizirati uz svesrdnu pomoć 'Zaklade Hannsa Seidela' i barunice Angele Adamovich te uz podršku i pomoć 'Društva za promicanje katoličke socijalne etike u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi' i em. prof. ddr. Rudolfa Weilera.

Simpozij je aktualan po temi koju obrađuje, a specifičan po sastavu sudionika. Tema 'Gospodarstvo i politika s posebnim osvrtom na tranzicijske zemlje' važna je kako za tranzicijske zemlje tako i za Europu koja se gospodarski i politički ujedinjuje. Uz sudionike iz Hrvatske na ovom međunarodnom simpoziju prisutni su sudionici iz Austrije, Njemačke, Mađarske, Češke, Sloveni-

je, Slovačke, Ukrajine te Bosne i Hercegovine. To su ljudi različitih zanimanja i profesija koji u društvu i u Crkvi imaju različite zadaće i obnašaju odgovorne dužnosti.

Zahvaljujem cijenjenim predavačima iz inozemstva i iz Hrvatske na spremnosti kojom su prihvatili obraditi veoma zahtjevne teme. Istodobno pozdravljam predstavnike medija. Bilo bi nam drago da ono što će se događati na ovom međunarodnom simpoziju prenesete široj hrvatskoj javnosti.

‘Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve’, čija je zadaća promicati socijalni nauk Crkve u Hrvatskoj, sudjelovanjem u organizaciji ovoga međunarodnog simpozija želi dati svoj doprinos razvoju ‘kulture dijaloga’ u Hrvatskoj i u Europi. Cilj ovog simpozija jest da njegovi sudionici u dijalogu razmjenjuju mišljenja o veoma važnim temama za bivše komunističke zemlje, ali i za Europu u cjelini. Svim sudionicima želimo plodonosan rad, a sudionicima iz inozemstva uz to želimo također ugodan boravak u Zagrebu i u Hrvatskoj.

Prof. dr. Stjepan Baloban
ročelnik

ZAKLADA HANNSA SEIDELA

Poštovane dame i gospodo,

za ‘Zakladu Hannsa Seidela’, u čije vas ime srdačno pozdravljam, velika je čast organizirati ovaj seminar zajedno s ‘Centrom za promicanje socijalnog nauka Crkve’, i njegovim voditeljem prof. Stjepanom Balobanom. Isto bih tako srdačno pozdravila i gosp. prof. Rudolfa Weilera, koji

je iz Beča pomogao u pripremi ovog seminara, a sada ga ovdje prati.

Za sve koji nas ne poznaju: 'Zaklada Hannsa Seidela' je njemačka politička zaklada koja je bliska bavarskoj stranci CSU. Zaklada djeluje u Njemačkoj, ali, kao što to danas možete vidjeti, i izvan nje, na području obrazovanja odraslih, utemeljeno na kršćansko-humanističkim postavkama. Ovaj simpozij neutralnog naziva 'Gospodarstvo i politika s posebnim osvrtom na tranzicijske zemlje' djeluje u smjeru stremljenja Zaklade kroz promatranje problema s pozicije kršćansko-socijalne etike. U potrazi za odgovorima na enormne i složene izazove našeg vremena, ne možemo se odreći činjenice o zajedničkim korijenima. Za zemlje Zapadne, Srednje i Istočne Europe, to je pod utjecajem kršćansko-zapadnjačkih vrednota oblikovana zajednička kultura.

Želja nam je, da vi, gospodarstvenici i socijalni političari, kao i predstavnici katoličkoga socijalnog nauka, koji ste se ovdje okupili iz različitih dijelova Europe, krenete još jedan korak naprijed u učenju i podučavanju, te u razmjeni iskustava, na putu prema dobrom i pravednom poretku.

Angela barunica Adamovich
voditeljica Ureda u Zagrebu

DRUŠTVO ZA PROMICANJE KATOLIČKE SOCIJALNE ETIKE U SREDNOJ I JUGOISTOČNOJ EUROPI

Poštovano predsjedništvo, barunice, drage kolegice, dragi kolege!

U ime 'Društva za promicanje katoličke socijalne etike u Srednjoj i Jugoistočnoj Europi' smi-

jem u ovoj dvorani otvoriti simpozij predstavnika socijalne etike i katoličkoga socijalnog nauka. Od 1990. ovom je Društvu moguće na simpozije pozivati, prije svega, katoličke stručnjake socijalne etike i izvan državnih granica. Već u teškim političkim prilikama u prijašnjim godinama uspijevalo nam je graditi našu povezanost – i to pod naslovom ‘Societas Ethica’ ili pastoralni simpoziji. To se odnosi, prije svega, i na kolege iz Hrvatske. Sve do danas shvaćamo našom posebnom obvezom izgradnju i njegovanje tih povezanosti, polazeći od povoljne austrijske situacije i slobodnog svijeta. Naravno da je nemoguće u političkom, gospodarstvenom ili religioznom životu popraviti lošu baštinu prošlosti u postkomunističkim zemljama što se tiče poznavanja i vrednovanja značenja katoličkoga socijalnog nauka.

Stoga je i naš prvi regionalni simpozij u Zagrebu prije svega posvećen tradicionalnom razumijevanju općih načela i principa socijalne etike, s namjerom da se bolje razumije primjena učenja katoličkoga socijalnog nauka u konkretnom društvenom kontekstu. Ubrzo nakon ovog simpozija latit ćemo se u našem redovitom godišnjem okupljanju našeg Društva u Beču posebne teme, naime pogleda na značenje tzv. ‘shareholder-values’ za gospodarstveni rast, te raspodjelu dohotka i imovine.

Radujem se što mogu upozoriti na to da su se takvi lokalni simpoziji, kao što je ovaj u Zagrebu, mogli održavati već nekoliko godina s međunarodnim sudjelovanjem, potpomognuti od Austrijske biskupske konferencije, raznih crkvenih ustanova katoličke mjesne Crkve i međunarodnih djelatnih kršćanskih instituta kao ovdje od ‘Zaklade Hannsa Seidela’. Tako smo već bili nazočni

u susjednoj zemlji Sloveniji 1996. u Mariboru s temom 'Društveni poredak i privatno vlasništvo na primjeru privatizacije (posebno bankarstva)'. S tog simpozija objavljen je simpozijski izvještaj, koji je izdao Ivan Štuhec s naslovom 'Lastnina in kapital. Zbornik mednarodnega simpozija, Družina', Ljubljana 1997. Dalji simpoziji održali su se u idućim godinama: 1997. u Slovačkoj (u Modra/Harmonia) s temom 'Nezaposlenost u bivšim socijalističkim zemljama i u zapadnim demokracijama', 1998. u Velehradu u Češkoj s naslovom 'Socijalistički pogled gospodarstvene transformacije Češke Republike' te u Budimpešti s temom 'Značenje katoličkoga socijalnog nauka za razvoj srednjoeuropskih i jugoistočnoeuropskih država'.

Svi radovi simpozija objavljeni su na materinjskom jeziku dotične zemlje i na njemačkom. Publikacija simpozija u Budimpešti 1999. objavljena je kao jubilarni zbornik za našega emeritiranog kolegu Vilmosa Lenhardta. Na kongresu u Budimpešti, koji je održan potporom 'Zaklade Konrad Adenauer', došlo je do kontakta s baronom von Solemacherom iz 'Zaklade Hannsa Seidela', koji je predložio podupiranje ovog kongresa. Zahvaljujemo prije svega kolegi Stjepanu Balobanu koji je preuzeo tu ponudu te pripremio temu i organizaciju zajedno s barunicom Angelom Adamovich.

U programu je uspjelo ostvariti suradnju između međunarodnih stručnjaka koji su upoznati s principima katoličkoga socijalnog nauka, te njegovom aktualnošću i primjenom i eksperata socijalnih znanosti ovdje u Hrvatskoj. Važno je naglasiti da katoličkome socijalnom nauku i socijalnoj etici ne stoje na raspolaganju ideološki recepti za

rješavanje društvenih pitanja, ali mu stoje na raspolaganju važne orijentacije i principi poretka, koji proizlaze iz kršćanske slike čovjeka i koji su u povezanosti s temeljnim vrednotama i čovjekovim dostojanstvom. K tomu pridolazi stvarno znanje i stvarna spoznaja socijalnih znanosti koji se slobodno provode u naučavanju i istraživanju, čije predstavnike ovdje posebno pozdravljamo.

Em. prof. ddr. Rudolf Weiler
predstojnik

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

Draga braćo i sestre u vjeri, poštovane dame i gospodo!

Radujem se što mogu uputiti pozdrav sudionicima međunarodnoga 'Simpozija socijalnih etičara', u čijoj organizaciji sudjeluje i 'Centar HBK za promicanje socijalnog nauka Crkve'.

Zahvaljujem za pomoć u organiziranju, koju su pružili: 'Hanns-Seidel-Stiftung', 'Društvo za promicanje katoličke socijalne etike', 'Institut za podunavske zemlje i Srednju Europu' i 'Dr. Karl Kummer Institut za socijalnu reformu te socijalnu i gospodarsku politiku'.

Tema 'Gospodarstvo i politika s posebnim osvrtom na tranzicijske zemlje', naslovi predavanja, kao i cijenjeni i priznati predavači iz inozemstva i Hrvatske daju pouzdanje da će ovaj međunarodni simpozij biti koristan kako za Hrvatsku tako i za susjedne europske zemlje.

Svim sudionicima želim koristan i uspješan rad na simpoziju, a poštovanim gostima ugodan boravak u Zagrebu i Hrvatskoj.

Želeći obilje Božjeg blagoslova, sve srdačno pozdravljam.

Mons. Josip Bozanić
nadbiskup zagrebački,
predsjednik Hrvatske
biskupske konferencije

**POVJERENSTVO BISKUPSKE
KONFERENCIJE EUROPSKE ZAJEDNICE
I POVJERENSTVO ZA DRUŠTVENA I
SOCIJALNA PITANJA NJEMAČKE
BISKUPSKE KONFERENCIJE**

Radost mi je i čast smjeti vam prenijeti pozdrave i dobre želje od gospodina biskupa Homeyera, predsjednika 'Povjerenstva Biskupske konferencije Europske zajednice' i predsjednika 'Povjerenstva za društvena i socijalna pitanja Njemačke biskupske konferencije'.

Europska epohalna točka 1989./90. otvorila je horizont za cijelu Europu i ujedno je europske države i narode stavila pred zadaću da, uz postojeće ugovore i institucije, nanovo oblikuju svoj zajednički život. To se neće moći dogoditi samo u mjeri političko-pragmatične trgovine, puno više nameće se iznova pitanje: Koje će socijalne, gospodarstvene predodžbe biti mjerodavne za buduću Europu?

Ovdje se je nemoguće odreći doprinosa značenja katoličkoga socijalnog nauka, koji se zauzima za europsko zajedništvo vrednota, u čijem se središtu nalaze poštivanje dostojanstva čovjeka i ljudska prava, zatim pravedni društveni i gospodarstveni poredak, demokracija i pravna država, koji su obvezni kako prema pojedincu tako i prema općem dobru.

Čestitam vam na inicijativi kojom ste oživili osnivanje 'Centra za promicanje socijalnog nauka Crkve', ovdje u Zagrebu. Time katolički socijalni nauk u Hrvatskoj ima prominentno mjesto i ujedno institucionalno zajamčen glas. On je ujedno izraz toga kako Crkva ozbiljno uzima svoju odgovornost za društvo.

Bilo bi korisno za sve kada bi se mogla pojačati razmjena između različitih centara koji postoje u europskim zemljama za dalji razvoj i širenje katoličkoga socijalnog nauka. Profesor Rauscher, čije vam pozdrave i dobre želje također prenosim, koji je direktor 'Katoličke socijalno-znanstvene središnjice u Mönchengladbachu', bio bi svakako zainteresiran za takvu suradnju.

Veoma poštovani gospodine profesore Balobane, srdačno se zahvaljujem na pozivu i gostoljubivom dočeku. Želim vašem međunarodnom simpoziju, koji je posvećen temi 'Gospodarstvo i politika s posebnim osvrtom na tranzicijske zemlje', dobar tijek rada, zanimljive razgovore koji vode naprijed, jednom riječju, puno uspjeha.

Günter Baadte
Katolička socijalno-znanstvena
središnjica u Mönchengladbachu

KATOLIČKI BOGOSLOVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Poštovani,

kao dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu toplo i srdačno pozdravljam sve cijenjene predavače i sudionike 'Simpozija socijalnih etičara'. Dobro došli!

Između gospodarstva i politike može nestati čovjek. Želja tranzicijskih zemalja da bez nužnog

razvoja i određenog vremena hitno dostignu razvijene zemlje može zaboraviti čovjeka. Tada on ostaje 'roba' i 'radna snaga' umjesto subjekt rada. On se pretvara u sredstvo proizvodnje umjesto da bude autor i cilj procesa proizvodnje i politike, smatra papa Ivan Pavao II. (usp. LE, 7). I zato analiza rada te odnosa gospodarstva i politike prodire u srž etičko-socijalne problematike, kaže isti papa.

Iako je 'proletersko ili radničko pitanje' u prošlom stoljeću do sada različito rješavano, još uvijek razni sustavi, ideologije i vlasti podržavaju i dalje flagrantne nepravde. Čak se uviđa da globalni razvoj gospodarstva i civilizacije, komunikacije i politike stvaraju nove oblike nepravde, čak veće od onih što su u prošlom stoljeću udruživale radnike u solidarnoj borbi za svoja prava.

Danas se osobito događa 'proletarizacija intelektualaca'. Zato su potrebni novi pokreti solidarnosti, ne više samo radnika nego svih slojeva i struktura društva. Treba se boriti protiv degradacije subjekta rada, protiv iskorištavanja čovjeka, protiv sve većih zona bijede i gladi (usp. *isto*, 8).

U novom trenutku političkog preusmjerenja i novih gospodarstvenih izazova potrebno je upravo u Hrvatskoj, ali i u drugim tranzicijskim zemljama, razlikovati bitno od perifernog, čovjeka od njegova rada, snage, profita, kapitala i proizvodnje. Nema sumnje da taj posao ne može biti zadovoljavajuće napravljen samo politikom i dobrom voljom svih nas, nego na njemu moraju raditi i oni subjekti društva koji mogu mijenjati srca i mentalitet ljudi. To se može samo s Bogom, kako spoznajemo iz evanđeoske poruke i egzistencije Crkve. Zato polažem u ovaj skup na-

de da će prodrijeti do transparentnosti novih spoznaja i uvjerenja te ih komunicirati najprije nama u Hrvatskoj, a onda i srednjoeuropskim i istočnoeuropskim društvima. Neka vas u radu prati svjetlo i blagoslov odozgo. Hvala.

Prof. dr. Tomislav Ivančić
dekan